

Tulevaisuudestamme ei päätetä ilman meitä!

Julistus oikeudenmukaisesta rakennemuutoksesta

Toimialamme ja työpaikkamme ovat muuttumassa hyvin voimakkaasti. Rakennemuutos on jo tapahtumassa. Pandemia, Ukrainan sota ja energian hintakriisi vauhdittavat muutostahtia. Teollisuustyöntekijät kaikkialla Euroopassa ovat jatkuvasti korottaneet ääntään – poliittisten johtajien on kuunneltava meitä ja toimittava viivyttlemättä.

JUST TRANSITION NOTHING ABOUT US WITHOUT US!
Achieving Just Transition requires industrial workers' voice.

Co-funded by
the European Union

Miksi Just Transition Manifesto – Julistus oikeudenmukaisesta rakennemuutoksesta?

Tämä manifesti on viestimme Euroopan poliittisille päättäjille. Niille, jotka suunnittelevat ja toteuttavat kauaskantoisia ilmastopolitiikkaratkaisuja, jotka muuttavat teollisuussektoreitamme, yrityksiä ja työpaikkoja perusteellisesti ja sitä kautta kokonaisia seutukuntia.

Se on kutsumme päättäjille varmistaa oikeudenmukainen rakennemuutos. Siirtymä vihreään talouteen, joka on oikeudenmukainen kaikille työntekijöille, siirtymä, joka ei tuhoa vaan säilyttää ja luo laadukkaita työpaikkoja. Siirtymä, jota ennakoidaan, hallitaan ja josta neuvotellaan työntekijöiden kanssa kaikista heitä koskevista näkökohdista. ”Nothing About Us Without Us! Tulevaisuudestamme ei päätetä ilman meitä!”

On tervetullutta, että Oikeudenmukainen rakennemuutos on tullut osaksi eurooppalaisten päättäjien ja kansallisten johtajien yhteistä kielenkäyttöä. **Nyt on aika mennä iskulauseita pidemmälle.**

Julistuksemme ja siihen liittyvät tutkimuksemme antavat näin ollen päättäjille todisteita eri puolilta Eurooppaa vihreän siirtymävaiheen paikallisista vaikutuksista, siitä miten ammattiliitot osallistuvat muutoksen ja kohtaamiensa esteiden ennakointiin ja hallintaan. Siinä esitetään yksityiskohtaisia vaatimuksia kattavasta Oikeudenmukaisen rakennemuutoksen kehikosta, joka tarjoaa riittävät resurssit, perustuu tehokkaaseen politiikan suunnitteluun, työntekijöiden oikeuksien edistämiseen ja vahvistamiseen, ja johon ammattiliitot osallistuvat intensiivisen yhteiskunnallisen vuoropuhelun kautta. Näiden puitteiden luomisen kiireellisyys on lisääntynyt tässä epävakaa tilanteessa, johon olemme joutuneet. Eurooppa ei voi ottaa riskiä suuremmasta alueellisesta ja sosiaalisesta eriarvoisuudesta.

Just Transition – Oikeudenmukainen rakennemuutos tarkoittaa talouden muuttamista oikeudenmukaisella ja osallistavalla tavalla laadukkaiden työpaikkojen ylläpitämiseksi ja uusien luomisen varmistamiseksi. Työntekijöiden ja heidän ammattiliittojensa osallistuminen teollisuuden muutosten ennakointiin ja sosiaaliseen hallintaan on edellytyksenä kaikelle tälle: ”Nothing About Us Without Us! Tulevaisuudestamme ei päätetä ilman meitä!”

Todisteet tukevat vaatimuksiamme ja tarvittavien toimenpiteiden kiireellisyyttä

- Mikään maa tai alue ei lähde samasta lähtötilanteesta, eikä kenelläkään ole täydellistä mallia. Meidän on opittava parhaista käytännöistä ja toteutettava niitä.
- Hyvin toimivat työmarkkinasuhteet ja vahvat hyvinvointivaltiot antavat työntekijöille mahdollisuuden nähdä rakennemuutos mahdollisuutena.
- Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun heikentäminen on suora uhka Oikeudenmukaiselle rakennemuutokselle. Meidän on käännettävä tämä suuntaus toisin päin.
- Vahvat taloudet, joilla on paljon investointeja edistyneeseen teknologiaan, auttavat työntekijöitä ja ammattiliittoja omaksumaan siirtymävaiheen.
- Yritysten taloudellinen riippuvuus ja ulkomainen omistus luovat epävarmuutta yritysstrategioihin liittyen ja ne vähentävät kykyämme saavuttaa Oikeudenmukainen rakennemuutos. Tämä koskee erityisesti Keski- ja Itä-Euroopan ammattiliittoja.
- Kehittyvät Oikeudenmukaisen siirtymän politiikat ovat liian kapea-alaisia, eikä niillä ole taloudellisia muskeleita ja kunnianhimoa vastata tuleviin haasteisiin.

The time to act is now! Nyt on aika toimia!

Just Transition Manifesto – Meidän julistuksemme oikeudenmukaisesta rakennemuutoksesta

Kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin ja laadukkaisiin työpaikkoihin soveltuva teollisuuspolitiikka

Siirtymä vähähiiliseen talouteen riippuu kestävästä ja joustavasta teollisuudesta. Toimialamme tarjoavat 30 miljoonaa korkealaatuista työpaikkaa ympäri Eurooppaa ja ratkaisuja taloutemme hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen. Ne edellyttävät näitä asioita tukevaa teollisuuspolitiikkaa.

IndustriAll Europen vaatimukset

1. Ajantasaistettu EU:n teollisuusstrategia, jolla varmistetaan:
 - Demokraattisesti yhteistyössä suunnitellut reitit siirtymään
 - Kohtuuhintaisen, hiilivapaan energian sekä strategisten raaka-aineiden ja komponenttien saatavuus
 - Investointeja teollisuuden ja infrastruktuurin muutokseen
 - Reilu kilpailu EU:n ja kansainvälisillä markkinoilla, myös hiilikustannukset huomioiden
 - Innovatiivisten tuotteiden edelläkävijämarkkinoiden luominen
2. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu teollisuuspolitiikassa ja siten työntekijöiden innovointipotentiaalin hyödyntäminen.
3. Energiaunionin ja ilmastotoimien hallintoa koskevan asetuksen tarkistaminen ja jäsenvaltioiden velvoittaminen laatimaan kattavat oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmat kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskien. Ammattiliitoille tulee säätää osallistumisoikeus työmarkkinoiden vuoropuhelun kautta.
4. Eurooppalainen Oikeudenmukaisen rakennemuutoksen seurantakeskus (Just Transition Observatory), joka valvoo kaikkien eurooppalaiseen vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvien ohjelmien ja toimenpiteiden täytäntöönpanoa.
5. Nuorten osallistaminen siirtymäkauden suunnitteluun ja heidän tarpeidensa kuunteleminen.
6. Monimuotoisuus ja tasa-arvo sen varmistamiseksi, että kaikkien yhteiskuntiemme jäsenten parhaat ideat ja innovaatiot otetaan huomioon.

Siirtymän rahoittaminen

Oikeudenmukainen rakennemuutos ei ole ilmaista, mutta huonojen siirtymien kustannukset ovat paljon suuremmat yksilöille, alueille ja koko yhteiskunnalle. Ilmastotavoitteiden saavuttaminen oikeudenmukaisella ja osallistavalla tavalla vaatii suurempia julkisia menoja, mutta myös mahdollisesti tuottaa pitkän aikavälin säästöjä yhteiskunnalle.

IndustriAll European vaatimukset

1. EU:n talouden ohjausjärjestelmä, joka tukee hiilestä irtautumista ja Oikeudenmukaista rakennemuutosta sekä reilua vero- ja hintapolitiikkaa.
2. Kilpailulainsäädäntö ja valtiontukisäännöt, jotka tukevat nollatavoitettamme.
3. Euroopan alueille EU:n rahoitusstrategia, joka tukee Oikeudenmukaista siirtymää, mukaan lukien päästökauppajärjestelmään kuuluvien tulojen käyttöä Oikeudenmukaisen rakennemuutoksen välineiden vahvistamiseksi.
4. Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yhdenmukaistaminen muutoksen vaatimuksiin, mikä mahdollistaa tuen teollisuusyrityksille niiden muutosprosessien kautta.
5. Kumppanuusperiaatteen laajentaminen koskemaan kaikkia asiaankuuluvia EU:n rahastoja. Tämä edellyttää järjestelmällistä ammattiliittojen osallistumista EU:n rahoittamien ohjelmien suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan sen varmistamiseksi, että työntekijät ja yhteisöt tavoitetaan.
6. EU:n varojen sosiaalinen ehdollisuus sen varmistamiseksi, että niillä tuetaan työehtosopimusneuvotteluja, laadukkaita työpaikkoja ja korkeatasoista oppisopimuskoulutusta. Lyhytaikaisia ja epävarmoja sopimuksia on rajoitettava, kunnollinen palkka ja koulutukseen pääsy on varmistettava.
7. Sukupuolisen ja työvoiman monimuotoisuusnäkökulman sisällyttäminen Oikeudenmukaisen rakennemuutoksen suunnitelmiin.

Vankemmat työehtosopimusneuvottelut ja yhteiskunnallinen vuoropuhelu

Tuloksekkaat työehtosopimusneuvottelut ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ovat edellytyksinä Oikeudenmukaiselle rakennemuutokselle. Niiden kautta työmarkkinaosapuolet voivat keskustella ja neuvotella ratkaisusta, joilla lievennetään kielteisiä työllisyysvaikutuksia ja taataan korkealaatuiset työpaikat koko siirtymävaiheen ajan.

IndustriAll Europan vaatimukset

1. Vahvemmat oikeudet tehokkaasiin työehtosopimusneuvotteluihin sekä ammattiliittoihin liittymiseen ja niiden perustamiseen työntekijöiden äänen vahvistamiseksi ilmastopolitiikan täytäntöönpanossa.
2. Työehtosopimusneuvottelujen kattavuutta on lisättävä.
3. On rakennettava, jälleenrakennettava ja vahvistettava työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja työehtosopimusneuvotteluja kaikilla tasoilla kaikkialla Euroopassa.
4. Ehdollisuus julkisissa hankinnoissa sen varmistamiseksi, että sopimusyhtiöt sitoutuvat työehtosopimusneuvotteluihin.
5. On käytettävä Talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria ja EU:n monivuotista rahoituskehystä, jotta hallitukset ja työmarkkinaosapuolet pakotetaan ottamaan käyttöön hyvin toimivia työehtosopimusneuvotteluja.
6. On varattava EU:n ja kansallista rahoitusta, jolla kehitetään työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun ja työehtosopimusneuvottelujen osaamista.
7. On vahvistettava ja pantava täytäntöön em. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja tuettava sitoumuksia edistää työehtosopimusneuvotteluja ja laajentaa niiden kattavuutta kaikissa jäsenvaltioissa.
8. On pantava täysimääräisesti täytäntöön ILO:n yleissopimukset ja Euroopan neuvoston päätökset oikeudesta päästä osalliseksi työehtosopimusneuvotteluista kaikissa jäsenvaltioissa ja kaikille työntekijöille.

Työkalupakki työntekijöiden oikeuksista ja yritysten velvollisuuksista ennakoida ja muokata muutosta

Siirtymä hiilestä vapautetuille teollisuudenaloille toteutetaan viime kädessä yritystasolla. Osallistava ja oikeudenmukainen siirtymä voidaan saavuttaa vain, jos työntekijöille ja heidän edustajilleen annetaan sananvaltaa.

IndustriAll European vaatimukset

1. EU:n oikeudellinen kehys Oikeudenmukaisen rakennemuutoksen ennakoimiseksi ja hallinnoimiseksi yritystasolla, joka on saanut inspiraationsa vuoden 2013 Cercasin raportista, sisältäen pakottavat säännöt oikea-aikaisesta ja laadukkaasta tiedotuksesta, ammattiliittojen ja työntekijöiden edustajien kuulemisesta ja osallistumisesta paikallisella, kansallisella ja Euroopan tasolla sekä työntekijöiden sosiaaliset takuut.
2. Pakolliset Oikeudenmukaisen rakennemuutoksen suunnitelmat, jotka kaikkien yritysten tulee hyväksyä, ja jotka sisältävät ammattiliittojen ja työntekijöiden edustajien täysimääräisen osallistumisen. Yritysten kestävä kehityksen raportointia ja asianmukaista huolellisuutta koskeviin EU:n direktiiviehdotuksiin sisältyviä vastaavia ehdotuksia on parannettava, mukaan lukien laajempi soveltamisala ja yksityiskohtaiset vaatimukset suunnitelman teollisista, taloudellisista ja sosiaalisista ulottuvuuksista.
3. Kansallisten ja EU:n rahastojen sosiaaliset ehdollisuudet, jotka hyödyttävät yrityksiä sen varmistamiseksi, että yritysten teollisissa strategioissa kunnioitetaan työntekijöiden oikeuksia.
4. Yrityksiin saatava Oikeudenmukaisen rakennemuutoksen luottamusmiehet, joiden asema vastaa työterveys- ja työturvallisuusedustajia. Heillä on oltava tarvittaessa oikeus erityiskoulutukseen ja mukanaoloon yritysten muutosten suunnittelussa.

Uusien osaamistarpeiden ratkaiseminen ja oikeus laadukkaaseen koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen jokaiselle työntekijälle

Oikeudenmukainen rakennemuutos edellyttää tukea työtehtävästä toiseen siirtymille, mukaan lukien nykyiselle työvoimalle järjestettävä taitojen kehittäminen ja uusien oppiminen. Se edellyttää myös investointeja koulutusjärjestelmiin, jotta voidaan kehittää uusia koulutusohjelmia vihreän talouden muuttuvia ja kehittyviä työprofiileja varten.

IndustriAll Europan vaatimukset

1. Yksilöllinen oikeus koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen sekä velvollisuus kehittää strategista suunnittelua töitä ja taitoja koskien niin yritys-, toimiala- kuin aluetasolla niin, että ammattiliitot ja työntekijöiden edustajat osallistuvat tähän täysipainoisesti.
2. Ammattiliittojen osallistuminen vihreän talouden taitostrategioihin kaikilla tasoilla. Työmarkkinaosapuolilla on keskeinen rooli osaamistarpeiden määrittelyssä, pätevyysprofiilien päivittämisessä ja työntekijöille suunnatussa ohjauksessa.
3. Jokaisen työntekijän oikeudet työtehtäväsiirtymiin, lain tai työehtosopimuksen kautta kansallisen käytännön mukaan.
4. Mikrotason työllisyyskartoitus NUTS 3 -tasolla työntekijöiden ja heidän taitojensa tunnistamiseksi, jotta työtehtävästä toiseen siirtyminen ja taitojen kohentuminen mahdollistuvat.
5. Yritykset investoivat tulevaisuuden kestäväan ammattitaitoiseen työvoimaan. Jäsenvaltioiden on käytettävä täysimääräisesti kaikkia EU:n rahoitusmahdollisuuksia kansallisiin osaamisstrategioihin ja lisättävä elinikäisen oppimisen julkista rahoitusta.
6. Ehdotus neuvoston suositukseksi ympäristökestävyyttä koskevasta oppimisesta on hyväksyttävä nopeasti.
7. Kaikki jäsenvaltiot panevat tehokkaasti täytäntöön neuvoston suositukset elinikäisen oppimisen avaintaidoista, kestävästä kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta sekä laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista.

